

[Yde.]

indskrænke mig til at fremsætte nogle historiske Bemærkninger om Lovforslaget.

Den Pensionsordning, der nu er gældende for Lærere og Lærerinder i Friskolen, oprettedes i Henhold til Bevilling paa Finansloven for Finansaaret 1922—23, da det havde vist sig, at den tidligere bestaaende Understøttelseskasse for Lærere og Lærerinder i Friskolen var utilstrækkelig til paa tilfredsstillende Maade at sikre Medlemmerne et rimeligt Udkomme, naar de paa Grund af Alder eller Svagelighed maatte opgive deres Skolevirksomhed. Man omdannede altsaa i 1922 med Statens Bistand Understøttelseskassen til en Efterlønskasse for Lærere og Lærerinder i Friskolen med det Formaal at sikre Medlemmerne og deres Enker en efter bestemte Regler beregnet aarlig Efterløn eller Pension, som det hedder. Pensionsordningen, Efterlønskassen, som den betegnes, hviler paa den Grundbetragtning, at de paagældende selv skal betale Halvdelen af, hvad deres Pensionering koster, medens Staten betaler den anden Halvdel. Det er den Betragtning, som ligger til Grund for den hidtil bestaaende Pensionsordning for disse Kategorier af Lærere, som jeg her har nævnt.

Medlemmernes Indskud skulde efter Reglerne, som fastsattes i 1922, udgøre henholdsvis for Lærere og Lærerinder mindst 2, højst $2\frac{1}{2}$ pCt. af den ved Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 § 2 henholdsvis for Første lærere og Andenlærere i Folkeskolen fastsatte Lønning (Grundløn med Alderstillæg), alt under Hensyn til deres Tjenestealder i Friskolen. Statens Tilskud skulde udgøre Halvdelen af Kassens aarlige Efterlønsudgifter, i de første 5 Aar dog ikke under 30 000 Kr. Efterlønnen til de paagældende Lærere skulde beregnes efter Principperne i Tjenestemandsløvens Kapitel 2, dog saaledes, at Efterlønnen skulde svare til $\frac{2}{3}$ af Grundpensionen (altsaa uden Tillæg) for Lærere i Folkeskolen. Vedtægten for Efterlønskassen skulde underkastes Revision efter 5 Aars Forløb. Adgang til Optagelse som Medlem i Efterlønskassen stod aaben for enhver fast ansat Lærer og Lærerinde ved Friskoler, altsaa Privatskoler, der understøttedes af Staten efter Reglerne i Lov Nr. 675 af 22. December 1919 § 2. Medlemskabet var frivilligt. Uheldigvis indførtes der ikke allerede den Gang obligatorisk Medlemskab, saa vilde Kassens Stilling i Dag have været en helt anden. Man regnede med, at ca. $\frac{2}{3}$ af Friskolens 743 Lærere og Lærerinder vilde indmelde sig i Efterlønskassen, og man vilde da være i Stand til at

dække Efterlønskassens aarlige Udgifter. Imidlertid viste det sig snart, at de Forventninger, man havde næret om Tilslutning til Kassen, ikke slog til. Medlemstallet steg vel straks noget, idet nogle Medlemmer gik over fra den tidligere Understøttelseskasse, men siden har Medlemstallet stedse været i Tilbagegang. Ved den Revision af de for Kassen først approberede Vedtægter, som skulde finde Sted i 1927, viste det sig derfor nødvendigt at foretage Ændringer i disse, Ændringer, der skulde tage Sigte paa at støtte Kassens Soliditet dels ved en Forhøjelse af Medlemmernes Indskud til $3\frac{1}{2}$ pCt. og dels ved en forøget Støtte fra Staten. Disse Ændringer gennemførtes paa Finansloven for Finansaaret 1928—29, og i Overensstemmelse hermed stadfæstedes en ny Vedtægt for Kassen, gældende for 5-Aaret fra 1. April 1928 til 31. Marts 1933, idet man forbeholdt sig en ny Revision efter de i den Periode indhøstede Erfaringer. Ved denne Vedtægtsændring skete der dette, at ogsaa Lærere ved de private Efterskoler, Fortsættelsesskoler, som de ogsaa kaldes, fik Adgang til Kassen, og derfor omfatter det foreliggende Forslag ogsaa Lærerne ved den sidstnævnte Skoleform.

Ministeriet rejste allerede den Gang overfor Kassens Bestyrelse Spørgsmaalet om at gøre Indtræden i Kassen tvungen for Lærere og Lærerinder i Friskolen, idet Opmærksomheden henleddes paa, at Efterlønsudgiften var stigende, medens Tilgangen af Medlemmer var svigtende, at største Delen af Aarets Indtægt gik med til Betaling af Efterløn til afgaaede Lærere og Lærerenker, og at den Opsparing, der skulde finde Sted til Imødegaaelse af den fremtidige Efterlønsbyrde, var alt for ringe. I dette 5-Aar har der været foretaget en forsikringsmæssig Beregning af Kassens Status, hvoraf det fremgaar, at Kassens Aktiver kun dækker lidt over Halvdelen af Forpligtelserne. Man kan altsaa sige, at Kassens Økonomi er alt andet end tilfredsstillende. Til nærmere Belysning heraf skal oplyses, at Medlemstallet i 5-Aaret 1927—31 er faldet stærkt, fra 216 til 176 af ca. 800 Lærere og Lærerinder, der virker ved de to nævnte Skoleformer, medens samtidig Efterlønsmodtagernes, altsaa Pensionisternes, Tal er steget fra 54 til 78. Ydermere vil jeg gerne understrege, fordi det er af Betydning for at kunne vurdere Kassens Økonomi, at Statens Tilskud har været stigende, før 30 000 Kr., nu ca. 55 000 Kr., medens Aarsindskuddet for Medlemmerne kun har andraget ca. 23 000 Kr. — Statens Tilskud er altsaa $2\frac{1}{2}$ Gang saa stort som